

STATENS VEGVESEN
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Saksbehandlar, innvalstelefon
Søndre Kaastad Sørsdal, 5557 2304

Løyve etter forureiningslova for driftsfasen av E134 Røldal-Seljestad for Statens vegvesen i Ullensvang kommune

Statsforvaltaren i Vestland gir Statens vegvesen løyve til utslepp av overvann og reinsa tunnelvaskevatt etter forureiningslova § 11, jf. § 16.

Løyvet med tilhøyrande vilkår følger vedlagt. Løyvet gjeld frå dags dato.

Vi viser til søknad om utsleppsløyve datert 24. april 2023 og løyve gjeve av Statsforvaltaren 8. november 2023 til utslepp frå anleggsverksemd i samband med bygging av E134 Røldalstunnelen, løyvenummer 2023.0895.T.

Vedtak om løyve

Statsforvaltaren gjev løyve etter forureiningslova til permanent utslepp i driftsfasen frå E134 – Røldalstunnelen - Seljestad i Ullensvang kommune. Løyvet er heimla i forureiningslova § 11 jf. § 16. Løyvet er gjeve på spesifikke vilkår som er lista opp i eige vedlegg. Statsforvaltaren har i avgjerda lagt vekt på dei forureiningsmessige ulemper ved tiltaket jamført med dei fordeler og ulemper som tiltaket dessutan vil medføre. Statsforvaltaren har regulert dei forholda som er vurdert til å ha dei mest alvorlege miljømessige konsekvensane.

I tillegg til dei krava som følgjer av løyvet, pliktar verksemda å overhalde forureiningslova og produktkontrolllova, med tilhøyrande forskrifter. Nokre av forskriftene er nemnde i løyvet. For informasjon om andre reglar som kan vere aktuelle for verksemda, viser vi til heimesida til Miljødirektoratet www.miljodirektoratet.no.

Løyvets vilkår følger vedlagt dette brevet

Vedtak om gebyr for sakshandsaming

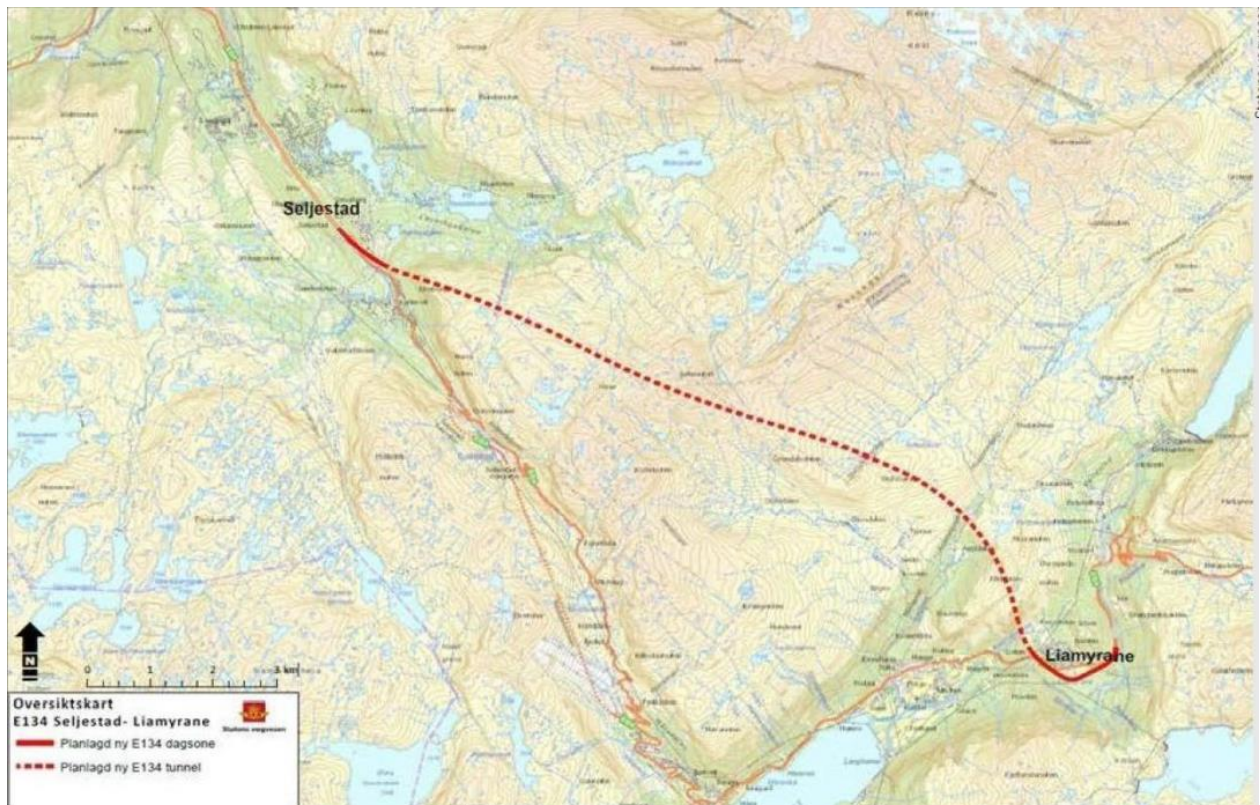
Statsforvaltaren tar gebyr for arbeid med løyve og kontroll etter forureiningslova. På bakgrunn av Statsforvaltarens ressursbruk i saka, tek vi gebyr etter sats 6, 38 900 kroner, for handsaming av søknaden, jf. forureiningsforskrifta §§ 39-3 og 39-4. Faktura vert sendt frå Miljødirektoratet. Sjå forureiningsforskrifta kapittel 39 for å lese meir om sakshandsamingsgebyret.

Om søknaden

Planlagd reinseløysning

Statens vegvesen søker om permanent utsløppsløyve til driftsfasen av E134 Røldalstunnelen i Ullensvang kommune i søknad datert 24. april 2023.

I Røldalstunnelen skal det etablerast ein drensleidning for reint innlekkasjevattn og ein overvassleidning med sandfangkummar med maksimum avstand på 80 meter. Nesten heile tunnelen vil ha fall mot Liamyrane i sør. Planlagd frekvens for vask av tunnelen er ein fullvask i året, i tillegg til ein mindre vask av teknisk utstyr. Det er estimert ein ÅDT i tunnelen på 4 000. Det vert utsløpp av tunnelvatn frå begge tunellutløpa.

Figur 1 Oversiktskart Røldalstunnelen – utsløpp av ca. 20 % av tunnelvatnet mot Seljestad (Seljestadelva) i nord og ca. 80 % av tunnelvatnet mot Liamyrane (Storelva) i sør

Søknaden omfattar ein risikovurdering for utslepp av reinsa tunnelvaskevatt til føreslåtte utsleppspunkt basert på estimert årleg produksjon av ulike miljøgifter ut frå vegens ÅDT og ei vurdering av resipientanes tilstand. I fagnotat¹ er det beskriven at det skal etablerast eige system for reint innlekkasjevatt som kan gå rett til resipient, og eit eige system for overvatt og tunnelvaskevatt som skal gå via reinseanlegg til resipient. Det er også forslag til grenseverdiar for utslepp av ulike parametere og forslag til måleprogram

I driftsfasen av veg og tunnel vil suspendert stoff, oljesambindingar, mikroplast, vegsalt, metall og andre organiske miljøgifter vere dei dominerande påverknadsfaktorane. Grunna potensiale for høge verdiar av metall og organiske miljøgifter (PAH) må reinseanlegga etablerast med løysningar for å reinse desse stoffa i høgare grad enn det som tradisjonelt blir fjerna ved sedimentering i sedimentasjonsbasseng. Reinseløysningar skal prosjekterast slik at det er mogleg å ta prøver av vatnet før utslepp.

I søknaden blir det opplyst at det ikkje skal nyttast såpe ved tunnelvask, og at det difor ikkje vil vere naudsynt å overvake for såperesetar i driftsfasen. Dersom det i framtida blir aktuelt med såpevask skal det gjerast ein ny vurdering av utsleppet, og det må utarbeidast ny risikovurdering som grunnlag til eventuell endring av permanent utsleppsløyve.

Om vassførekomstane, prøvetaking og utsleppsgrenser

Planlagt utslepp av tunnelvatt er til Storelva bekkefelt (036-181-R) for dei 10 km av tunnelen som drenerer mot Liamyarne i sør (ca. 80 %), og Seljestadelva Støselva – Løyningselva (048-160-R) for dei 3 km av tunnelen som drenerer mot Seljestad i nord (ca. 20 %), jf. figur 1.

Storelva Bekkefelt er i Vann-Nett karakterisert som svært kalkfattig, svært klar elvetype (R301c²). Økologisk tilstand er god med lav presisjon og udefinert kjemisk tilstand. Vassførekomsten er forventa å oppnå miljømåla gjennom planperioden (2022-2027). Bekkefeltet er òg omfatta av eit beskytta område, "Suldaslågen", som er beskytta iht. lakse- og innlandsfiskelova § 7. Utsleppet skal gå til ein sidebekk til Storelva. Statens vegvesen vurderer å ikkje sleppe ut reinsa vaskevatt i periodar med låg vassføring i sidebekken til Storelva truleg er svært liten.

Seljestadelva er 2,9 km lag, og karakterisert i Vann-Nett som svært kalkfattig, svært klar elvetype (R201c). Økologisk tilstand er moderat med lav presisjon, med udefinert kjemisk tilstand. Vassførekomsten har utsett frist for å oppnå miljømåla, jf. § 9 i vassforskrifta. Risiko for å ikkje oppnå miljøtilstand er sur nedbør. Elva er i liten grad påverka av forureining frå husdyr og i middels grad påverka av sur nedbør. Elva er delvis innanfor beskytta område, "Støselva", som er beskytta iht. drikkevassforskrifta. El-fiske gjennomført av Rådgivende Biologer i 2014 viser registreringar av aure i Seljestadelva.

I driftsfasen skal det tas prøver i resipientane oppstraums og nedstraums av utsleppspunkta og det skal tas prøver av vatnet ut frå reinseanlegga. Føreslegne grenseverdiar ut frå reinseanlegga er vist i tabell 1.

¹ Rensing av tunnelvann og deponi. Asplan Viak 22. september 2017.

² Klassifisering av type vannforekomster, kalt "norsk type", ref. Veileder 02:2018 Miljødirektoratet

Tabell 1. Oversikt over prøveparametre, foreslagne grenseverdier og frekvens av prøvetaking.

Parameter	Grenseverdi	I resipient	Renseanlegg, ved utløp
Suspendert stoff	50 mg/l	Prøvetaking i resipient oppstrøms og nedstrøms utslippspunkt etter utslipp fra hver hel- og halvvaske.	Prøvetaking i utløpet av renseanlegg før utslipp. Dersom grenseverdier for suspendert stoff og olje ikke er tilfredsstillende må vaskevannet ikke slippes ut i resipient, alternativt må utslippet skje over en vesentlig lenger tid slik at konsentrasjonen i bekken reduseres vesentlig.
Olje C10-C40	5 mg/l		
pH	6 - 8		
As	0,5 µg/l		
Cd	0,45 µg/l		
Cr	3,4 µg/l		
Cu	7,8 µg/l		
Ni	4,0 µg/l		
Pb	1,2 µg/l		
Zn	11 µg/l		
PAH	-		

Saksgang

Søknaden vart sendt på høyring til aktuelle høyringsinstansar og den vart også publisert i lokalavisa og på nettsida til Statsforvaltaren. Frist for å gje uttale var 18. august 2023. Aktuelle høyringsinstansar var Ullensvang kommune, Røldal Grunneigarlag, Etne Beitelag, og Norsk Hydro.

Det vart ikkje motteke fråsegn frå nokon i samband med høyringsrunda, heller ikkje frå Ullensvang kommune etter puring.

Rettsleg grunngjeving for løyve

Forureiningslova

Etter forureiningslova § 7 må ingen setje i verk noko som kan medføre forureining utan at det er lovleg etter unntaksreglane i § 8, er regulert i ei forskrift etter § 9, eller er tillate etter vedtak i medhald av § 11.

Statsforvaltaren har vurdert forureiningspotensialet utslippet representerer og potensielle brukarkonfliktar, og har funne at tiltaket krev løyve etter forureiningslova § 11.

Naturmangfaldlova

Forvaltningsmåla i naturmangfaldslova §§ 4 og 5 ligg til grunn for Statsforvaltarens myndigheitsutøving. Videre skal prinsippa i §§ 8 til 12 om blant anna kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samla belastning leggjast til grunn som retningslinjer når Statsforvaltaren treffer avgjerder som rører ved naturmangfald.

Vassforskrifta

Søknader om løyve til tiltak i sjø og vassdrag skal også vurderast etter vassforskrifta. Vassforskrifta inneheld forplikande miljømål om at myndigheitene skal sørge for at alle vassførekomstar skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innan 2027 med mindre det er gitt unntak med heimel i § 9 eller § 10.

Avgrensning mot plan- og bygningslova

Statsforvaltaren kan ikkje gje løyve etter forureiningslova § 11 dersom dette er i strid med endelege planer etter plan- og bygningslova. Arbeidet skal utførast i samsvar med følgjande reguleringsplan: PlanID: 12282016004 Reguleringsplan for E134 Vågsli – Seljestad. Parsell Røldalstunnelen – Seljestad

Vår vurdering av søknaden

Statsforvaltaren vurderer at søknaden med tilhøyrande dokumentasjon er i samsvar med forureiningsforskrifta § 36-2 sine krav til innhald i søknader om løyve etter forureiningsforskrifta. Når Statsforvaltaren vurderer om utslepp av tunellvaskevatt frå nye veganlegg krev eige løyve etter forureiningslova vurderer vi vegens ÅDT (årsdøgntrafikk), planlagd vaskefrekvens, resipientanes sårbarheit mm.

Grunngjeving for valde vilkår og krav

Tunellvaskevatt kan innehalde forureiningar som vegstøv, tungmetall, miljøgifter (som PAH₁₆, olje, ftalatar mm.). Forureiningane kjem frå bremsar, dekk (mikroplast), katalysatorar, karosseri, forbrenningsrestar, olje- og bensinsøl, slitasje frå veg (asfalt), vegsalt og eventuelle vaskemiddel. Over tid vil forureiningar samle seg opp inne i tunnelen og være meir konsentrert, og ved tunellvasking kan dette føre til uønskt utslepp av forureining om det ikkje blir handtert på ein forsvarleg måte.

Vi forventar at mykje av forureininga frå tunnelvask vil være partikkelbunden og knytt til vegstøv. Dette gjeld særleg tungmetall og organiske miljøgifter. Det er derfor viktig at Statens vegvesen har gode rutinar ved vasking av tunnel, optimaliserer vaskefrekvensar og gjer andre nødvendige tiltak for å unngå forureina utslepp til vatn og vassdrag i samband med vasking og anna vedlikehaldsarbeid.

Statsforvaltaren har gjennom vår behandling av søknaden gjort ei vurdering av dei ulike komponentane som kan forventast å oppstå i driftsfasen av 134 Røldalstunnelen, og den påverknaden ein kan forvente at desse har på resipientane i området. Utsleppskomponentane er vurdert i samsvar med prinsippa i naturmangfaldlova § 7, jf. §§ 8-12 og vassforskrifta §§ 4 og 12.

Utslepp til vann

Utslepp av reinsa tunnelvatn skal gå til Storelva Bekkefelt og Seljestadelva Stølselva – Løyningseelva gjennom tilstrekkeleg dimensjonert reinseanlegg. Statsforvaltaren har vurdert Statens vegvesen sin sårbarheitsanalyse og risikovurdering, og vi deler deira syn sårbarheita til resipientane. Utslepp av tunnelvaskevatt skal ikkje skje når det er lite vassføring i resipientane. Statsforvaltaren er i hovudsak einig med søkjars miljørisikovurdering og dei føreslegne grenseverdiane. Når tunnelvaskevattet overheld krav til grenseverdier regulert gjennom dette løyvet, vurderer vi potensiale for miljøskade til å vere låg.

Tilførsel av mikroplast frå blant anna bildekk og vegmaling med plaststoff har fått auka fokus dei siste åra. Det er lite forskning om påverknaden av desse utsleppa til vatn og vassdrag. Mikroplasten kan innehalde miljøgifter, men kan også binde til seg ulike typar miljøgifter og kan medføre skade for organismar som får i seg mikroplasten. Det blir opplyst i søknaden at Statens vegvesen har fleire pågåande forskingsprosjekt for å sjå på førekomsten av mikroplast i vegvatn. Foreløpige funn, i forskingsprosjekt gjennomført av NIVA, indikerer at mikroplast i stor grad blir halde tilbake ved sedimentasjon.

Med bakgrunn i føre-var-prinsippet, jf. naturmangfaldlova § 9, meiner vi at Statens vegvesen gjennom prøvetaking og analyse må vurdere mikroplastutsleppet i reinsa tunnelvatn og eventuelt vurdere tiltak

for å avgrense utslippet av mikroplast, basert på analyseresultat og resultat frå pågåande forskingsprosjekt.

Under tunnelvasken er det viktig at reinseløysinga fører til at partiklar i vaskevatnet kan sedimentere, slik at mykje av dei miljøskadelege stoffa frå tunnelen sedimentere. Statsforvaltaren føreset at reinseløysinga blir prosjektert slik at dei fungerer etter hensikta slik at utslippet ikkje medfører nemneverdig skade på av vassførekomstane. Dette reduserer bruken av kjemikalium, og dermed også risikoen for miljøskadelege utlepp. Vi finn at planlagt reinseløysing for tunnelvatn er hensiktsmessig i høve til omfanget og påverknad som utslippet vil ha. Vi vurderer at forventa utleppsmengdene- og konsentrasjonane er ikkje er venta å vesentleg endre den samla belastinga til resipientane, jf. naturmangfaldlova §§ 10 og 12. Vi kan ikkje sjå at utslippet av reinsa tunnelvatn vil kunne føre til ein reduksjon i vassførekomstane sin tilstand eller ha ein negativ påverknad for å oppnå miljømålet, jf. vassforskrifta § 4. Statsforvaltaren har valt å fastsette grenseverdiar for pH, suspendert stoff, oljeforbindingar og metall i det reinsa tunnelvaskevatnet i samsvar med søknad. Målepunktet for analysane skal vere ut frå reinseanlegga før utlepp til resipient, og oppstraums og nedstraums for utslippspunkter. Sjølv om Statsforvaltaren ikkje fastset grenseverdiar for andre organiske miljøgifter, mikroplast eller saltar, forventar vi at relevante parametrar inngår i prøvetakingsprogrammet som omfattar reinsa tunnelvaskvatn.

Vurdering etter naturmangfaldlova og vassforskrifta

Rådgivende Biologer gjennomføre el-fiske og registrering av naturmangfaldverdiar i området i 2014, i samband med ny E134 - Haukelifjell og Seljestad. I samband med søknaden ble det føreteke et grundig søk i relevante databasar etter informasjon om naturverdiar. Det er òg gjennomført vurdering av resipientane som kan bli påverka av tiltaka. Dette inkluderer beskriving av biologisk mangfald og naturressursar, risikovurdering med omsyn på miljøgifter, vasskvalitet, m.m.

Krav til kunnskapsgrunnlaget er etter vår vurdering oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 8.

Vi har teke omsyn til økosystemet og den samla belastninga i naturmangfaldlova § 10 gjennom vurderingar som ligg til grunn for krava som er sett i vilkåra i løyvet. Naturmangfaldlova § 11 påpeiker at det er tiltakshavar som skal bære kostnadene til avbøtande tiltak. Ellers viser vi til vurderingane våre og grunngevingar ovanfor under *Grunngjeving for valde vilkår og krav*.

Miljømålet i vassforskrifta er at alle vassførekomstar skal oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand. Ein forverring av ein vassførekomst kan ikkje tillatast dem mindre det er mogelegheit til å gje unntak, jf. vassforskrifta § 12.

Vi meiner at dersom tunnelvaskevatnet overheld grenseverdiar fastsett i dette løyve, og utlepp skjer slik som skildra i søknaden, så vil tiltaket ikkje føre til at økologisk og kjemisk tilstand vert forverra.

Endring og omgjerung

Vi vil påpeike at all forureining frå verksemda isolert sett er uønskt. Sjølv om utleppa er innanfor dei fastsette grensene, pliktar verksemda å redusere utleppa så langt som mogleg utan urimelege kostnader. Det same gjeld utlepp av komponentar det ikkje er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Verksemda er pliktig til å unngå unødvendig forureining, jf. forureiningslova § 7. Viser det seg at forureiningsforholda endrar seg, kan Statsforvaltaren med heimel i forureiningslova § 18 endre vilkåra

i løyvet og setje nye vilkår, og om nødvendig trekkje løyvet tilbake. Endringar skal vere basert på skriftleg sakshandsaming og ei forsvarleg utgreiing av saka. Ein endringssøknad må difor sendast i god tid før ei eventuell endring kan gjennomførast.

At vi har gjeve løyve til forureining fritar ikkje erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap som forureininga har ført til, jf. forureiningslova § 56. I tillegg til dei krava som følgjer av løyvet, pliktar verksemda å overhalde forureiningslova og produktkontrolllova med tilhøyrande forskrifter. Nokre av forskriftene er nemnde i løyvet. For informasjon om andre reglar som kan vere aktuelle for verksemda viser vi til heimesida til Miljødirektoratet, www.miljodirektoratet.no. Brot på løyvet er straffbart etter forureiningslova §§ 78 og 79.

Brot på krav som følgjer direkte av forureiningslova og produktkontrolllova med tilhøyrande forskrifter er òg straffbart.

Rett til å klage

Partane involvert i saka og andre med særleg interesse kan klage innan tre veker frå verksemda har mottatt dette brevet, jf. forvaltningslova § 28. I ein eventuell klage skal det gå klart fram kva klagen gjeld, og kva endringar ein ønskjer. Klagen bør vere grunngjeven og skal sendast til Statsforvaltaren i Vestland. Klageinstans er Miljødirektoratet.

Ein eventuell klage fører ikkje automatisk til at gjennomføringa av vedtaket blir utsett. Statsforvaltaren eller Miljødirektoratet kan etter oppmoding, eller på eige initiativ, avgjere at vedtaket ikkje skal gjennomførast før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Ei slik avgjerd kan det ikkje klagast på.

De kan også klage på vedtaket om gebyrsats, jf. forureiningsforskrifta § 41-5. Ein eventuell klage skal vere grunngjeve, og han må sendast til Statsforvaltaren i Vestland innan tre veker. Ein eventuell klage fører ikkje automatisk til at vedtaket blir utsett. Verksemda må difor betale det fastsette gebyret. Dersom Miljødirektoratet godtar klagen, vil overskotsbeløpet verte refundert

Med helsing

Magne Nesse
senioringeniør

Sondre Kaastad Sørsdal
rådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Løyvets vilkår

Kopi til:
Ullensvang kommune
Statens vegvesen v/Rolf Hjelmtvedt

Opheimsgt. 31 5750 ODDA